Analiza greški

- Kako je procijeniti kad ne znamo egzaktnu vrijednost integrala?
- o Varijanca uzorka?

$$\tilde{\sigma}^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n [f(x_i) - \langle f \rangle]^2$$

$$\langle f \rangle = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} f(x_i)$$

 n tipično veliki pa se često računa varijanca

$$\sigma^2 = < f^2 > - < f >^2,$$

$$\langle f^2 \rangle = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} [f(x_i)]^2.$$

 Na ovaj način dobivamo grešku koja je veća od stvarne Bitna je varijanca srednjih vrijednosti

$$\sigma_m^2 = \frac{\sigma^2}{n}$$

- Ona procjenjuje koliko prosjek od n mjerenja odstupa od egzaktnog prosjeka
- Sa 68% vjerojatnosti smo unutar jedne σ_m od prave vrijednosti, 97% unutar dvije σ_m

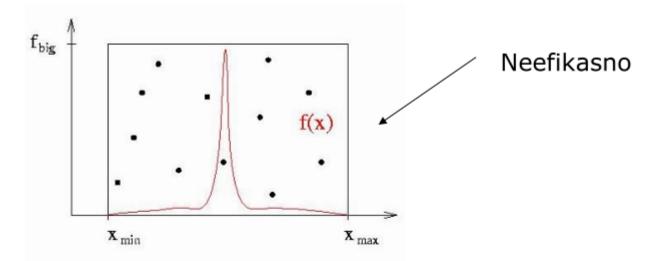
 Ponekad su susjedni pomaci korelirani, npr.

$$x_0, ..., x_i = x_{i-1} + (2r-1)\delta$$
  $r \in [0,1], \delta = 0.01$

 $\circ$ σ/ $\sqrt{n}$ nije prava mjera greške

Značajnost odabira

- Potrebno birati točke češće u područjima gdje je iznos podintegralne funkcije veći ili se brzo mijenja
- Potrebne metode za generiranje pseudoslučajnih brojeva koji nisu jednoliko raspoređeni

Nejednolike razdiobe – inverzna transformacija

Vjerojatnost odabira i-tog događaja kada znamo vjerojatnosti pojedinih događaja u nizu od n diskretnih događaja

$$\sum_{j=0}^{i-1} p_j \le r \le \sum_{j=0}^{i} p_j,$$

Ako imamo kontinuiranu funkciju gustoće vjerojatnosti p(x), definiramo kumulativnu funkciju razdiobe vjerojatnosti

$$P(x) \equiv \int_{-\infty}^{x} p(x')dx' = r. \qquad \int_{-\infty}^{\infty} p(x)dx = 1$$

Generiranje slučajnih brojeva iz [a, b] jednolike razdiobe

$$p(x) = \begin{cases} 1/(b-a) & a \le x \le b \\ 0 & \text{inače} \end{cases} \quad P(x) = \frac{x-a}{b-a} \quad \Rightarrow \quad x = a + (b-a)r$$

Metoda inverzne transformacije

Eksponencijalna razdioba

$$p(x) = \begin{cases} (1/\lambda)e^{-x/\lambda} & 0 \le x \le \infty \\ 0 & x < 0. \end{cases} \quad r = P(x) = 1 - e^{-x/\lambda} \quad \Longrightarrow \quad X = -\lambda \ln(1 - r)$$

Gaussova gustoća vjerojatnosti (nije praktično izvući r pa idemo u 2D)

$$p(x) = \frac{1}{(2\pi\sigma^2)^{1/2}} e^{-x^2/2\sigma^2} \qquad \qquad p(x,y) dx dy = \frac{1}{(2\pi\sigma^2)} e^{-(x^2+y^2)/2\sigma^2} dx dy.$$

$$R = (x^2 + y^2)^{1/2} , \qquad \theta = arctg(\frac{y}{x}) \qquad \rho = R^2/2 \qquad p(\rho,\theta) d\rho d\theta = \frac{1}{2\pi} e^{-\rho} d\rho d\theta$$

 ρ odaberemo prema eksponencijalnoj razdiobi $p(\rho)$, a θ prema jednolikoj

$$p(\rho, \lambda = 1) = \begin{cases} e^{-\rho}, & 0 \le \rho < \infty \\ 0, & \rho < 0 \end{cases}$$

$$y = \sqrt{2\rho} \cos \theta \quad \text{x i } y \text{ generirani}$$

$$y = \sqrt{2\rho} \sin \theta \quad \text{(normalnoj) razdiobi}$$

Z5 Značajnost odabira

$$I = \int_a^b f(x)dx = \int_a^b \frac{f(x)}{g(x)}g(x)dx = \int_a^b \frac{f(x)}{g(x)}dG(x)$$

$$I = \int_0^1 e^{-x^2} dx$$

$$G(x) = \int_{a}^{x} g(x)dx$$

$$r = G(x)$$

$$I = \int_{G(a)}^{G(b)} \frac{f(G^{-1}(r))}{g(G^{-1}(r))} dr$$

$$I = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} \frac{f(G^{-1}(r_i))}{g(G^{-1}(r_i))}$$

$$I = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} \frac{f(x_i^{(g)})}{g(x_i^{(g)})}$$

$$\operatorname{erf}(1) * \sqrt{(\pi)/2} = 0.746824$$

$$\int_0^1 e^{-x} dx = -\frac{1}{e} + 1 = 1 - \frac{1}{e} = \frac{e - 1}{e}$$

$$g(x) = \frac{e^{-x}e}{(e-1)}$$

$$G(x) = \int_0^x \frac{e^{-x}e}{e-1} dx = \frac{(1-e^{-x})e}{e-1}$$

$$G^{-1}(u) = -\ln \left(1 - u\frac{e-1}{e}\right)$$

$$I = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^{N} \frac{f(G^{-1}(r_i))}{g(G^{-1}(r_i))}$$

Z5 Značajnost odabira

Monte Carlo simulacijama usporedite vrijednosti integrala I za različite razdiobe p(x) argumenta x, odnosno producirajte rezultate iz donje tablice (ne treba CPU vrijeme). Priložite kod (rezultate neka sprema u datoteku pa je priložite). [Skripta, pgl. 2.7.3]

$$I = \int_0^1 e^{-x^2} dx \cdot \frac{p(x)}{p(x)}$$

$$F_n = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \frac{f(x_i)}{p(x_i)}$$

$$p(x) = 1$$

	p(x) = 1	$p(x) = Ae^{-x}$
n (uzoraka)	5×10^{6}	4×10^{5}
F_n	0.74684	0.74689
σ	0.2010	0.0550
$\sigma/\sqrt{n}$	0.00009	0.00009
ukupno CPU vrijeme	20	2.5
CPU vrijeme po uzorku	4×10^{-6}	6×10^{-6}